

AZERBAYCAN KARAÇI MÜZİK KÜLTÜRÜ AZERBAIJAN KARACHI MUSIC CULTURE

Zafer KILINÇER*

Öz

Bu çalışmada, Dünyada ilk çıkış noktaları Hindistan olup belirli göç aralıklarıyla İran'a gelen Çingenerler içerisinde "Dom" boyundan gelen Azerbaycan Karaçileri ve Karaçilerin müzik kültürlerine yönelik bir kültür ve müzik analizi yapılmıştır. Dolayısıyla önce kültür, müzik kültürü, kültür müzik ilişkisine değinilerek Azerbaycan Karaçilerinin göç yolları incelenmiştir. Özellikle V. Yüzyıldan bugüne kadar gelen, İran'dan göç ederek Azerbaycan'a yerleşen Dom soyundan Karaçiler ile IX. Yüzyıldan başlayarak çevre adaptasyonları ve bunun müziğe ne şekilde yansıdığı üzerinde durulmuştur.

Çalışmada yöntem olarak nitel araştırma yöntemi kullanılmış ayrıca model olarak alan araştırması içerisinde yer alan kültürel analiz modeli uygulanmıştır. Çalışma süresince verilerin elde edilmesi için çalışma alanı olan Azerbaycan Karaçilerinin yoğun olarak yaşadıkları Balaken, Ağdaş ve Yevlak bölgelerine alan araştırması için seyahatler yapılmış katılımcı gözlemci olarak veriler toplanmıştır. Karaçilerin müziksel verileri görüşme/gözlemlerle ses kayıtları, fotoğraf ve videolar ile desteklenmiş, bu veriler duyumsal analiz yöntemi ile incelenmiş ve Karaçilerin müzik kültürlerini yansıtan müzikleri hakkında sonuçlar elde edilmiştir.

Çalışmanın sonucunda Azerbaycan Karaçilerinin makam ve ritim olarak Azerbaycan'da seslendirilen Azerbaycan halk müziği ve aşık müziğinden etkilendikleri, Karaçilerin Azerbaycan'da Azeri Türklerinin seslendirdiği düğün parçalarını ise gelenek ve görenekleri ile birlikte olduğu gibi kabul edip, kullandıkları kendi müzikleri ile ilgili arşiv olmadığından dolayı bölge müziğine adapte oldukları, başka bir deyişle Azerbaycan müzik kültürünü içselleştirdikleri sonuçlarına varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Azerbaycan, Karaçi, Müzik, Kültür.

Abstract

In this study, a cultural and musical analysis about music culture of Azerbaijan Karachians, who are members of "Dom" tribe of Gypsies whose first departure point was India and migrated to Iran in certain migration intervals, was carried out. Therefore, first of all, we dealt with the relation of culture, music culture and culture music and the migration paths of the Karachians of Azerbaijan were examined. Especially, we emphasized Karachians descendants of "Dom" who migrated from Iran and settled to Azerbaijan from V. century, how they adapted to the environment and how it is reflected in music started from IX Century.

In this study, a qualitative research method was used as a method and a cultural analysis model was used as a model. In order to obtain data during the study, data were collected as a participant observer by travelling to Balaken, Ağdaş and Yevlak regions where Azerbaijan Karachians live densely. The musical data of the Karachians were supported by voice recordings, photographs and videos by interviews / observations, and these data were analyzed by sensory analysis method and results were obtained about the music that reflects the music cultures of Karachi.

As a result of the study, we concluded that Azerbaijan Karachians were affected from Azerbaijani folk music and minstrel as modality and rhythm and that they adapted the wedding songs of Azeri Turks with traditions and that they adapted the regional music because of not having and archive of their own music and that they interiorized Azerbaijan music culture.

Keywords: Azerbaijan, Karachi, Music, Culture.

Giriş

Kültür, kendi bünyesinde taşıdığı özellikleri bir araya getiren ve öğelerin çeşitliliğini ortaya çıkarmaya çalışan kendi içerisinde karmaşık ve tanımsal olarak ne olduğu konusunda ortaya konması zor bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Kültür kavramını daha da ayrıntılı bir şekilde ifade edecek olursak, hem uygarlık hem medeniyet ve çağdaşlık gibi süregelen olguların içinde ifade edilmesinin yanı sıra temelinde de bu etkileşimin devamlılığını sağlayacak insan vardır. Yani insan üretimi olarak ifade edebileceğimiz bu kavram geniş bir yelpazeye sahiptir (Karslı, 2016, 38-59). "Türk Dil Kurumu'nun sözlüğünde Fransızcadan geldiği belirtilen kültür kavramı şöyle tanımlanmaktadır. "1. Tarihsel, toplumsal gelişme süreci içinde yaratılan bütün maddi ve manevi değerler ile bunların yaratmada, sonraki nesillere iletmede kullanılan, insanın ve doğal toplumsal çevresine egemenliğin ölçüsünü gösteren araçların bütünü, hars, ekin. 2. Bir topluma veya halk topluluğuna özgü düşünce ve sanat eserlerinin bütünü. 4. Bireyin kazandığı bilgi." (Türk Dil Kurumu, 2005). Bir bakıma kültür bireyin doğumundan itibaren ürettiği ve öğrendiği her şeydir. Bireyin hayatı ürettiği ve öğrendiği süreçtir.

*Öğr. Gör., İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Müzik Bölümü.

“Kültür, doğanın insanlaştırılma biçimi, bu insanlaştırmaya özgü süreç ve verimdir. Kültür, insanın kendini kendi evinde duymasını sağlayacak bir dünya ortaya koymasındır.” (Uygur, 2003, 17). Dilimizde birçok farklı kavram yerine de kullanılan kültür, insanın maddi ve manevi üretimlerinin tümünü kapsayan geniş bir kavram olmasının yanında, bireye ve topluluğa referansla kullanıldığında farklı anlamlara da sahip olabilmektedir.

Toplumun bir parçası olan ve toplumlarla şekillenen müzik kültürü insanın kazandırdığı bilgi, beceri ve tutumları toplumun bir parçası olarak insan davranışlarının müzik alanında toplumu ilgilendiren ahlaki değerler ile bireyin yaşamında veya müziğinde yer almasıdır (Günay, 2006, 98-99). Her kültürün içerisinde yer alan ve varlığını devam ettiren müzik olgusu önemli yere sahiptir. Seslerin içinde ki düzende ve müziğin yapısında her alan da kültür bulunmaktadır (Kaplan, 2005, 59).

Toplumun isteklerine karşılık veren bir sanat dalı olan müzik var olduğu toplumun isteklerini ele alarak toplumun içinde ki duygu biçimlerini yansıtmaktadır. Bireyler arasında ortak bir payda da buluşmayı kazandırmaktadır. Toplumsal, kültürel, ekonomik özellikler müziğin ortaya çıkmasını da en büyük etkenlerdir. Yani müzik toplumu oluşturan ve kültürel dokuyu barındıran ve karşılıklı ilişkileri düzenleyen bir durum ile karşımıza çıkmaktadır. Bir milletin gelişmişlik düzeyini belirlemede müzik, önemli bir göstergedir. Toplumsal bir olgu olan müziğin geldiği nokta, toplumun geldiği noktayla paralellik gösterir. Toplumun yaşadığı müziksel ortam genel kültür düzeyinin ifade edilmesine ortam tanır (Günay, 2006, 15).

Kültür bilinçli ya da bilinçsiz olarak edinilen ve aktarımı bünyesinde barındıran tüm maddi ve manevi etkinliklerdir. Tarih boyunca yapılan savaşların, göçlerin ve buna benzer olayları diğer bir ifadeyle ekonomik toplumların kendi kültürünü başka yerleşim alanlarına yaymak istemesi ve bunu yaparken de en çok başvurduğu müzik alanından beslenmektedir. Kültürün sürekliliği ve çağdaş zamanda da yer buluyor olması dünyanın ve müziğin yeniden yorumlanması demektir (Göksel, 1998, 290). Bu tanımlamalarla birlikte müzik kültürünün, incelendiği bölge çok önemlidir. Müzik yaratıldığı toplumun bir yansımasıdır, kültür içerisinde var olmuştur ve kültürden beslenmektedir.

1. Azerbaycan Karaçilerinin Tarihi

Çingeneler çıkış noktaları Hindistan’dan ilk göç yolu olarak İran’a yönelmişlerdir. İran’dan sonra “Gürcistan, Ermenistan, Azerbaycan ve Kazakistan’a” dağılmışlardır. Çingenelerin Azerbaycan’da yaşayan koluna “Karaçi” adı verilmektedir.

Fraser gibi bazı müzikologların aktarımları sonucunda tarih süreci içinde çingene topluluğu Hindistan’dan, İran’a bu bölgeden de bugünkü Azerbaycan’a gelerek Dünya’nın her yerine dağılan bir etnisite olarak kabul edilebilir. Farklı kaynaklarda Karaçilerin günümüz Azerbaycan’ında yer alan “Balaken” şehrine I. Şah Abbas zamanında göçler esnasında yerli toplulukların eylemlerini ve başkaldırılarına önleyebilmek amacı ile siyasi bir hamle olarak getirtildikleri görüşü yaygındır¹.

Azerbaycan’a Karaçi göçlerinin nedenleri üzerine rus bilim adamları bir çok araştırma yapmışlardır. Rus Kafkas tarihçisi N.Zeydlits “Karaçilerin” Azerbaycan’a 1877’de Quba və Göyçay bölgelerine göçlerini aktarmıştır. Azeri Profesör Metleb Mahmudov’da, Hindistan’dan Azerbaycan’a ilk büyük Karaçi göçlerini XIX. yüzyılın sonlarında topluluklar halinde yapıldığını söylemiştir (Abdullahzade, 2016, 1).

Azerbaycan Balaken şehrinde yaşayan Karaçi “Recep Abdülrahmanov” görüşmeler ışığında: “Gülizam Bine Hanife Köyü’nde doğdum ve burada hayatımı devam ettirmekteyim. 65 yaşındayım ve babam İran’dan geldiğimizi söylemiştir”² yorumu ile Azerbaycan’a hangi bölgeden göç ettiklerini açıklamıştır (Abdülrahmanov, 21.04.2017).

29.06.2016 tarihinde Yevlak şehrinde yaşayan Karaçilerden Süleyman Xasanov, Yevlak’ta yaşamaktadır. 1967 yılında ise, “Xasanov 12 yaşında iken ailesi ile birlikte Kazakistan’dan Azerbaycan’ın Yevlak şehrine göç ettik” demıştır.

Karaçi olan Hüseyin Abişov; İran’dan Azerbaycan’a zorunlu bir göçe mecburiyetini şu şekilde aktarmıştır. “1923 yılında ailece İran’dan Azerbaycan’a geldik. Göç etme sebebimiz ise; İran’daki anlaşmazlıklar ve geçim sıkıntıları yüzündendir”. Abişov, annesinin ve babasının Azerbaycan’ın Berde şehrinde evlendiklerini ve 1953 yılında Yevlak’a yerleştiklerini belirtmiştir (Abişov, 25.04.2017). ³Karaçi etnisitesi Azerbaycan’da “Yevlak, Ağdaş ve Balaken” şehirlerine konumlanmıştır. Aşağıda Karaçilerin yaşadıkları şehirler Azerbaycan haritası üzerinde gösterilmiştir.

¹ aijans.com/content_1703_tr.html) Erişim tarihi:10.02.2019

² Recep Abdülrahmanov İle Azerbaycan Balaken ‘de 21.04.2017 Tarihinde Yapılan Yüz Yüze Görüşmenin Özeti.

³ Hüseyin Abişov ile Azerbaycan Yevlak’ta 25.04.2017 Tarihinde Yapılan Yüz Yüze Görüşme’nin Özeti.

Azerbaycan'da Yaşayan Karaçilerin Yoğun Olarak Buldukları Şehirler

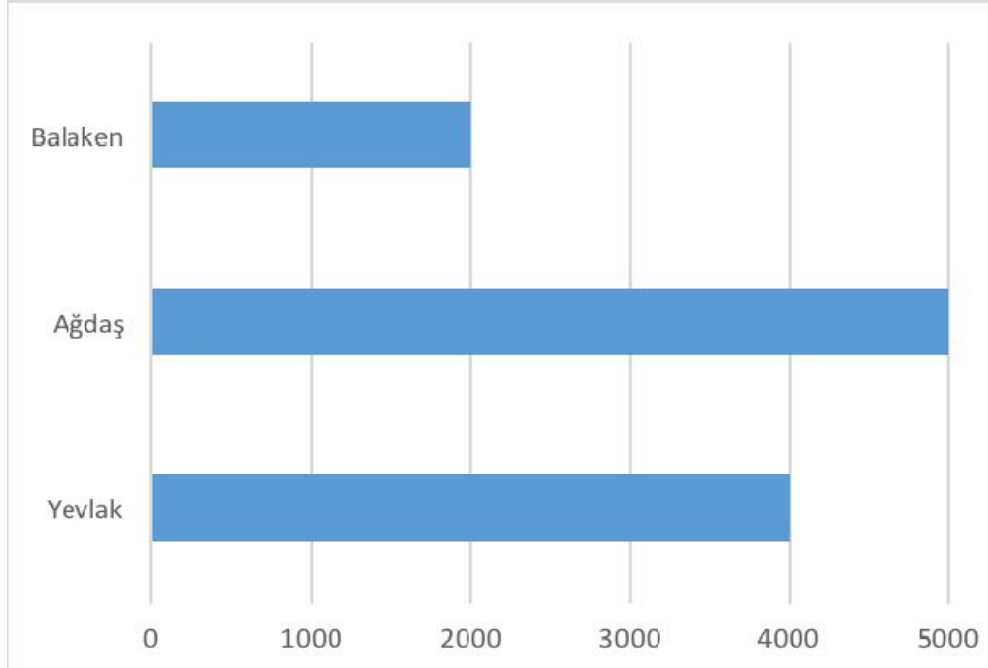
Kendisi de Karaçi olan Yevlak yaşayan Süleyman Xasanov, Balaken yaşayan Gülizam Bile Mahallesi'nin İmamı Nizami Azizov ve Ağayev Metlep Ejderov ile görüşmeler ışığında Karaçi halkının nüfusu ve yaşadıkları bölgelerdeki evler, yaşam tarzları ve kültürüyle ilgili ayrıntılı bilgi vermişler: Karaçiler Azerbaycan'da en fazla Yevlak, Ağdaş ve Balaken şehirlerinde yaşamaktadırlar (Xasanov, 27.04.2017).

Ağdaş Şehrinde, Karaçilere Ait İki Katlı ve Avlulu Bir Ev
Fotoğraf : Zafer KILINÇER 2017

Karaçiler yapılan araştırmalar ve görüşmeler ışığında günümüz Azerbaycan'ında Bakü, Sumqayıt, Berde, Göyçay, Ağsu, Ağdaş, Gence və Xaçmazda şehir ve bölgelerinde, Karaçiler ikamet etsede en çok Karaçi nüfusunun Ağdaş'ta 5.000; Yevlak'ta 4.000, Balaken 'de ise 2.000 civarında olduğu gözlemlenmiştir. Bu bölgelerde yaşamlarını sürdüren Karaçiler tek katlı veya iki katlı avlulu ve oda sayısı çok olan evlerde kalabalık olarak bir arada yaşamaktadırlar.

Grafik :Azerbaycan Karaçilerin İllere Göre Demografik Dağılımı ve Yoğunluğu Grafikselsel Görünümü,
Hazırlayan: Zafer KILINÇER

Azerbaycan da Balaken şehrinde yaşayan, Gürcistan ve Rusya sınırlarının kesiştiği yerdeki Karaçiler arasında benzerlikler fazladır. Aralarında ticari ilişkiler gelişmiştir. Aynı durum Ağdaş ve Yevlak şehirlerinde komşu yaşayan Karaçiler için de geçerlidir. Azerbaycan Karaçileri müzik dışında meslekler de yapmaktadırlar. Azerbaycan'da genel olarak geçimlerini çoğunlukla tarım ve hayvancılık yaparak diğer yönden ticaretle sağlasalar da, Ağdaş'ta düğün, festival ve eğlence mekanlarında müzik yaparak ya da şarkı söyleyerek para kazananlar çoğunluktadır. Bununla beraber demir işçiliği, halı dokumacılığı, elekçilik gibi el zanaatları ile uğraşan, şoförlük ve amelelik, nalbantlıkla geçimini sağlayan Karaçiler de vardır. Az sayıda olan üniversite mezunu Karaçiler ise öğretmenlik veya polislik mesleğini yapmaktadırlar.

Azerbaycan'ın Yevlak, Ağdaş, Balaken bölgelerinde yaşayan_Karaçiler Dünya'ya Hindistan'dan başlayarak göç eden Çingenele Azerbaycan'da Karaçi olarak adlandırılmaktadır. Karaçiler İran'dan birçok nedenlerle göç yolu ile Gürcistan, Ermenistan, Kazakistan, Özbekistan ve Azerbaycan'a dağılmışlardır. Azeri Türkçesi konuşan Karaçiler göçlerle geldikleri yerlerin dillerini de öğrenmişlerdir. Örnek olarak; Süleyman Xasanov Gürcü, Rusça, Azerice, Kürtçe ve Özbekçe dillerini bildiğini ve "Romani dilini biliyor musunuz?" sorusuna ise, "Hayır" cevabını vermiştir ⁴(Xasanov, 27.04.2017).

2. Karaçilerde Müzik ve Müzisyenlik

Azerbaycan 'da yaşayan azınlıklar arasında eğitim düzeyi düşük olan etnisite Karaçiler dir. Dolayısı ile bu durum karşısın da müzik eğitimi alan Karaçi sayısı oldukça azdır. Çingenelelerin tipik özellikleri olan durum Karaçilerde görülmektedir. Müzik, babadan oğula ya da usta-çırak ilişkisiyle çocuklara ve yeni nesle geçmektedir. Böylelikle Azerbaycan'da Karaçilerde nota ve armoni eğitimi olmadığı görülmüştür. Günümüzde Karaçiler' de müzik kulaktan öğretilmektedir. Dolayısı ile Karaçi müziği yorumlarında doğaçlama oldukça yaygındır.

Karaçi müzisyenlerin müziği uygulama alanları; düğün, kına, nişan gibi yerel kutlamalarla kısıtlıdır. Bununla beraber Azerbaycan Karaçileri arasında âşık müziği geleneği oldukça yaygındır. Festivallerde nadir de olsa müzik icraları olmaktadır. Azerbaycan Karaçileri müzikli mekânlarda ve müzik yaptıkları işten az para kazanmaktadırlar. Bu nedenle müziğin yanında çiftçilik, hayvancılık veya küçük el sanatları gerektiren işlerle geçimlerini sürdürmektedirler.

Azerbaycan Karaçileri ile yapılan görüşmeler sonucunda, burada yaşayan bu topluluğun kimlikleri ile olan bağlarının zayıf olduğu anlaşılmıştır. Karaçiler kültürel adaptasyona yoğun olarak maruz kaldıklarından kendilerini daha çok "Azeri" olarak görmektedirler. Buradan yola çıktığımızda Karaçilerin neden Azerilerle evlilik yaptıklarını anlamaktayız. Dolayısı ile bu, Karaçilerin müzik kültürü ve anlayışına da yansımıştır. Karaçi düğünlerinde daha çok Azerbaycan, azda olsa Hindistan müzik kültürünün etkileri gözlemlenmektedir.

Geçimlerini düğünlerde ve kınalarda "Garmon" enstrüman ile müzik yaparak kazanan Vasif Guliyev, ellerinde hiç yazılı kaynak olarak nota olmadığından Karaçilere ait kendi müziklerini unuttuklarını söylerken, Ağdaş'ta müzik yaptıkları düğünlerde yalnızca Azerbaycan'a ait müzikleri icra ettiklerini belirtmiştir (Guliyev, 29.04.2017).

Çalışma içerisinde yapılan görüşmelerden, Karaçilerin, kendi öz müziklerinden bir şekilde uzaklaşarak, Azeri müzik kültürüne yöneldiklerini gözlemlenmiştir. Azerbaycan'da profesyonel müzikle uğraşan Karaçiler düğünlerde sıklıkla Garmon, Saz, Ritim enstrümanı kullanmaktadırlar. Karaçi müzisyenlerin bir kısmı ise halk aşığıdır. Azerbaycan Karaçilerinde özellikle Yevlak ve Ağdaş bölgelerinde âşıklık geleneği devam etmektedir. Bununla beraber, Karaçi müzisyenlerin Ağdaş'ta "Garmon", "Bağlama", "Elektrogitar" ve "Goşanağara", Balaken' de ise "Tambur" ve "Bağlama" çalgılarını icra ettikleri görüşme ve gözlemler sonucu ortaya çıkarılmıştır.

⁴ Süleyman Xasanov ile Azerbaycan Yevlak'ta 28.04.2017 Tarihinde Yapılan Yüz Yüze Görüşmenin Özeti

Ağtaş'ta, Karaçilerin Genellikle Düğünlerinde Kullandıkları Çalgılar: Soldan Sağa Elektrogitar, Koşa Nağara, Garmon. Fotoğraf : Zafer KILINÇER 2017

Azerbaycan Karaçi topluluğu müzikle ilgilenenler kırsal bölgelerde yaşamlarını sürdürmektedirler. Bu sebeple müzisyenliği düğün, kına, nişan gibi kutlamaların olduğu özel günlerde meslek olarak yapmaktadırlar. Azerbaycan'da Karaçilerin düğün mekânlarında icra ettikleri müzikler, yoğun olarak Azerbaycan'ın yerel, yöresel ve kültürel özelliklerini yansıtmakla beraber, Karaçilerin kendi üslupsal farklılıklarını da göstermektedir.

Ağtaş'ta düğün çadırında Org ve Garmon çalan müzisyenler.
Fotoğraf : Zafer KILINÇER 2017

Azerbaycan'ın Ağdaş bölgesinde yaşayan 1956 yılı doğumlu olan ve bu şehirde ikamet eden, geçimini müzik yaparak sağlayan Karaçilerden Hangulu ile yapılan görüşmelerden Hangulu'nun müzik eğitimi olmadığı anlaşılmıştır. Garmon çalmasını babadan oğula mantığı ile ailesinden öğrenen, uzun yıllar düğünlerde bu enstrümanı kullandığını söyleyen Hangulu "Bugünkü kutlamalarda artık org çalgısı kullanılıyor. Bu çalgıyı çalmak artık bir ihtiyaç. Org çalgısı ritimi ve alt yapıyı sağlayan tek kişilik bir orkestra gibi" olduğunu dile getirmiştir (Dadaşov, 30.04.2017).

Yevlakta Dügün Evi Önünde Darbuka, Garmon ve Klarnet Çalan Müzisyenler Yevlak'ta Karaçi düğününde Klarnet, Garmon, Darbuka ile gelin almaya giden Karaçi müzisyenler Fotoğraf: Zafer KILINÇER 2017

Karaçi müzisyen Hangulu Dadaşov görüşmede günümüzde "Org" çalgısının Karaçi düğünlerde önemli bir yere sahip olduğunu söylemiştir. Kendisini bu enstrümanı kullanan bir müzisyen olarak tanıtan Dadaşov bu durumu; "Org çalgısı ile kına ve düğünlerde Azerbaycan musikisi ,Hint şarkıları ezgilerini icra etmekteyim. Karaçi öz musikisi çalmıyorum, çünkü Karaçi Musikisi bilmiyorum" sözleri ile ifade etmiştir⁵ (Dadaşov, 30.04.2017).

Görüşmelerden bugün Ağdaş'ta ikamet eden Karaçilerin öz müziklerini unuttukları gözlemlenmiştir. Dolayısıyla Ağdaş ta ikamet eden Karaçilerin Hint müziği icra etseler de aslında Azerbaycan müziğini benimsedikleri, icra edilen Azerbaycan müzikleri içerisinde daha çok halk bestekârlarının şarkıları ve düğünlerde söylenen halk müziği ezgilerinin var olduğu görülmektedir. Bunlara; "Terekeme", "Gaytağı", "Şalako" raksları (dans) örnek verilebilir. Bu müzik türlerinde genelde "segâh" ve "çargâh" makamları çoğunluktadır.

Karaçiler, Tarihsel süreç olarak Azerbaycan'a İran'dan XIX yy. sonları XX yy. başlarında gelmişlerdir. Karaçilere ait ezgi, icra ve öz müziklerini yazılı kaynaklara aktarmadıklarından dolayı kaybetmişlerdir. Azerbaycan'ın yöresel müziklerine ve çalgılarına adaptasyon sağlamışlardır. Dolayısıyla orijinal Karaçi müzikleri günümüze ulaşamamıştır. Bu konu ile ilgili araştırmaları olan Mübariz Aliyev'de aynı fikirdedir. Aliyev görüşmemizde: "Karaçiler İran'dan Azerbaycan'a gelirken Karaçi havalarını getirirler de yazılı notaları olmadığı için günümüze aktaramamışlardır ve bu eserler bir asır içinde unutulmuştur. Azerbaycan musikilerini icra etmişlerdir. Karaçiler düğünlerde ve bayramlarda müzisyenlik yapabilmek için Azerbaycan musikilerini öğrenmek zorunda kalmışlar ve yıllar geçtikçe kendi öz musikilerinden uzaklaşmışlardır" (Aliyev, 29.04.2017) yorumunu yapmıştır.

Yevlak'ta ikamet eden Âşık Aliyev Karaçi düğünlerinde Hint şarkılarından ve danslarından da yararlandıklarından görüşmelerimizde belirtmiştir. Bu parçaların adlarını "Heştarhani Raksı", "Hint vari Raksı", "Deşti" ("Dehli Raksı") olarak sıralamıştır. Aliyev ; "Geçmişte düğünlerde canlı icra edilen bu Hint raks ve havaları bugün kasetlerden ve CD'lerden çalmaktadır (Aliyev, 29.04.2017) söyleminde bulunmuştur.

Azerbaycan'da "yallı" adını alan halaylar birlik remzini taşır ve bir olmak manasına gelir. Karaçiler düğünlerinde yallı kültürünü benimsemişlerdir "Eller tutularak yan yana oynanan bu halayda Karaçi kadınları kırmızı renkli giysiler, çocuklar ise yeşil renkte elbiseler giymektedirler" (Aliyev, 29.04.2017) demiştir.

3. Sonuç

Araştırma ve görüşmeler sonucunda Karaçilerin düğünlerinde Azeri oyun havalarına da yer verdikleri gözlemlenmiştir. Eserlerin en çok icra edilenleri ise "Vağzalı", "Terekeme" dansı, halk ve âşık mânilerinden "Ruhani Döndürmesi" dir. Bu çok sevilen müzikler genellikle zurna ile sözsüz icra edilmekte ve bu müzikler ile raks yapılmaktadır. Karaçilerin düğünlerinde en fazla icra edilen ve kadın erkek birlikte dans ederek oynadıkları parçaları "Yanık Keremi", "Süleyman" rakslarıdır.

Genel olarak baktığımızda Aliyev kendi icrasında Karaçi düğünlerinde Azerbaycan manileri, âşık havaları, oyun havalarına ve Hint ve Arap manilerine yer vermiştir. Bütün bunlara ek olarak Yevlak ve

⁵ Hangulu Dadaşov ile Azerbaycan Ağdaş'ta 30.04.2017 Tarihinde Yapılan Yüz Yüze Görüşmenin Özeti

Aksu şehirlerinin bazı bölgelerinde yaşayan Karaçilerin icra ettikleri manilerde Azerbaycan makamları kullanılmıştır. Bu makamları Karaçiler shyntisizer yardımı ile icra etmektedirler.

Sonuç olarak Azerbaycan Karaçileri makam ve ritim olarak Türkiye ve Azerbaycan'da seslendirilen Türk halk müziği ve âşık müziğinden etkilendikleri, Karaçilerin Azerbaycan da Azeri Türklerinin seslendirdiği düğün parçalarını ise gelenek ve görenekleri ile birlikte olduğu gibi kabul edip, kullandıkları, başka bir deyişle Türk müzik kültürünü içselleştirdikleri gözlemlenmiştir. Karaçilerin söylediği ya da icra ettikleri müziklerin analizleri bu durumu doğrulamıştır.

Karaçilerin, yapılan görüşmeler ışığında kendi öz müziklerinden bir şekilde uzaklaşarak, Azeri müzik kültürüne yönelindiklerini gözlemlenmiştir. Azerbaycan'da profesyonel müzikle uğraşan Karaçilerin sıklıkla Garmon, Saz, Ritim enstrümanı kullandıkları bir kısmının ise halk aşığı olduğu, Azerbaycan Karaçilerinde özellikle Yevlak ve Ağdaş bölgelerinde âşıklık geleneğinin devam ettiği, bununla beraber, Karaçi müzisyenlerin Ağdaş'ta "Garmon", "Bağlama", "Elektrogitar" ve "Goşanağara", Balaken' de ise "Tambur" ve "Bağlama" çalgılarını icra ettikleri görüşme ve gözlemler sonucu ortaya çıkarılmıştır.

KAYNAKÇA

- Abdullazade, G. (2016). *Azerbaycan'da Etnik Göçebe Kabile Olan Çingeneler*. Muğla: II. Uluslararası Müzik ve Dans Kongresi.
- Erdal, Göksel G. (1998). *Müzik Eğitimi Bölümü Öğretim Elemanlarının Mesleki Sorunları*. Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Günay, E. (2006). *Müzik Sosyolojisi*. İstanbul: Bağlam Yayınları.
- Kaplan, A. (2005). *Kültürel Müzikoloji*. İstanbul: Bağlam Yayınları.
- Karlı, Ö. (2016). *Ernst Cassirer'de Kültürün Anlamı*. Jemelips, Cilt 1, Sayı 2, Sayfa: 38-59.
- Türkçe Sözlük* (2005). (10. Baskı), Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Uygur, N. (2003). *Kültür Kuramı*. (2. Baskı), İstanbul: YKY.
- Azerbaycan'da Bulunan Az Nüfuslu Halklar*. 10.02.2019 ajjans.com/content_1703_tr.html

Görüşmeler

- Recep Abdülrahmanov, 21.04.2017, Balaken
- Hüseyin Abişov, 25.04.2017, Yevlak
- Süleyman Xasanov, 27.04.2017, Yevlak
- Vasif Guliyev, 29.04.2017, Ağdaş
- Hangulu Dadaşov, 29.04.2017, Ağdaş
- Mübariz Aliyev, 29.04.2017, Bakü